

30. DRŽAVNO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2023. GODINE

Razred ili kategorija natjecanja: ispit za 5. razred

Zaporka

--	--	--	--	--

Broj postignutih bodova ____ / 50

Potpis članova Državnoga povjerenstva

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: _____

P
e
č
a
t

š
k
o
l
e

Zadatke rješavaj prema uputi ispred svake skupine zadataka.

Za rješavanje zadataka predviđeno je 75 minuta.

Odgovori se upisuju kemijskom olovkom plavom tintom koja se ne briše. Ako se upotrebljava obična olovka ili kemijska crvene ili koje druge boje tinte (osim plave), učenik će se diskvalificirati. Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu hrvatskoga standardnog jezika, posebice treba poštovati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena. Za pisanje geografskih imena u ispitima i istraživačkim radovima primjenjuju se rješenja iz *Hrvatskoga pravopisa* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2013.).

Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino je u zadatcima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena uporaba čitljivo napisanoga velikog tiskanog slova.

Tijekom pisanja ispita ne smije se koristiti ničim osim navedenim priborom za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod sebe, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilnu provedbu natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita. Učenicima se dopušta pisanje po marginama i po praznim stranicama ispitnoga materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Tijekom pisanja ispita natjecatelj se može koristiti papirom formata A4 koji mu dodjeljuje Državno povjerenstvo i ovjerenim pečatom škole. Nakon završetka pisanja taj se papir predaje Državnomu povjerenstvu i čuva s drugom dokumentacijom natjecatelja.

Potpuno pravilno riješeni zadatci prema uputi za rješavanje vrednuju se jednim, dvama ili trim bodovima. Netočno se riješeni zadatci, naknadno ispravljeni odgovori, odgovori napisani u zagradama i bilo koje kombinacije točnoga i netočnoga odgovora ne vrednuju. Nakon isteka vremena za rješavanje zadataka ispit preuzima Državno povjerenstvo.

1

[illegible]

d) izoterme

1

A map of the Balkan Peninsula and surrounding regions. The study area, which includes parts of Bulgaria, Greece, and Turkey, is highlighted in yellow. The map shows major geographical features like the Black Sea to the east and the Aegean Sea to the south. National borders are indicated by thin black lines.

d) Panonsku nizinu

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE.

1

3. Koliko je kontinenata i oceana barem djelomično vidljivo na priloženoj karti?

- a) dva kontinenta i dva oceana   b) dva kontinenta i tri oceana
c) tri kontinenta i dva oceana   d) tri kontinenta i tri oceana

1

4. Koje je ime morskoga prolaza označenoga na priloženoj karti brojem **1** koji spaja Arktički i Tihi ocean?

- a) Beringov prolaz   b) Davisov prolaz   c) Magellanov prolaz   d) Sjeverozapadni prolaz

1

5. Promotri priloženi isječak topografske karte.

Koliko kilometara u prirodi iznosi udaljenost dviju točaka ako njihova udaljenost na priloženoj karti iznosi 4 cm?

- a) 0,5 km   b) 1 km   c) 2 km   d) 4 km

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENE GEOGRAFSKE
KARTE.

1

6. Kojim je brojem označen reljefni oblik Panonske Hrvatske čiji najviši vrh ne prelazi 1000 m?

a) brojem 1

b) brojem 2

c) brojem 3

d) brojem 4

1

7. Koje je ime reljefnoga oblika prikazanoga na priloženoj karti brojem 3?

a) Dilj

b) Krndija

c) Papuk

d) Psunj

U SLJEDEĆA DVA ZADATKA U PAROVIMA POJMOVA KOJI SU PODEBLJANI I ODVOJENI KOSIM CRTAMA U CIJELOSTI ZAOKRUŽI ONE POJMOVE KOJI SU TOČNI.

3

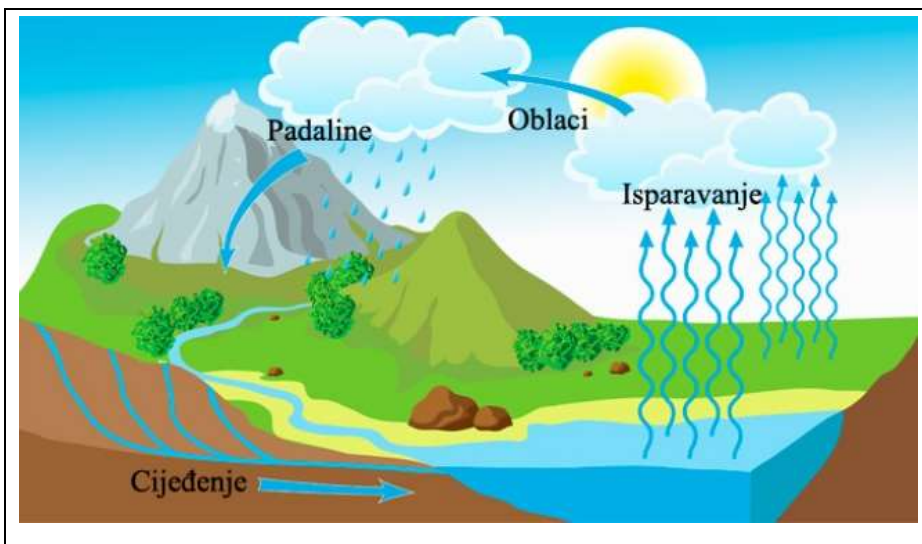
8. Voda je **obnovljivi/neobnovljivi** izvor energije i između ostaloga služi za dobivanje električne energije iz hidroelektrana, a one se u Hrvatskoj najčešće grade na prirodnim **jezerima/rijekama**.

Najveća hidroelektrana po proizvodnji i snazi u Hrvatskoj nalazi se u **Panonskoj/Primorskoj** Hrvatskoj na rijeci **Dravi/Cetini**.

Umjetna jezera često nastaju za potrebe hidroenergije, ali u Hrvatskoj postoje i umjetna jezera ponajprije nastala za potrebe vodoopskrbe, a primjer je takva umjetnoga jezera za vodoopskrbu **jezero Butoniga/Vransko jezero** koje se nalazi u **Dalmaciji/Istri**.

3

9. Promotri priloženu sliku.

Ukupna je količina vode na Zemlji **stalna/promjenjiva**, a velika je većina vode na Zemlji **slana/slatka**. Najviše vode ispari iz **mora/rijeka i jezera**, a u njih padne i **najmanji/najveći** dio od ukupnih padalina na Zemlji. Dio padalina koji dopije na kopno u obliku **kiše/snijega** odmah brzo otječe površinom, a dio sporo otječe **rijekama/podzemljem**.

U SLJEDEĆIM ČETIRIMA ZADATCIMA UPIŠI ODGOVORE NA CRTE TE IH RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENIH FOTOGRAFIJA I GEOGRAFSKE KARTE.

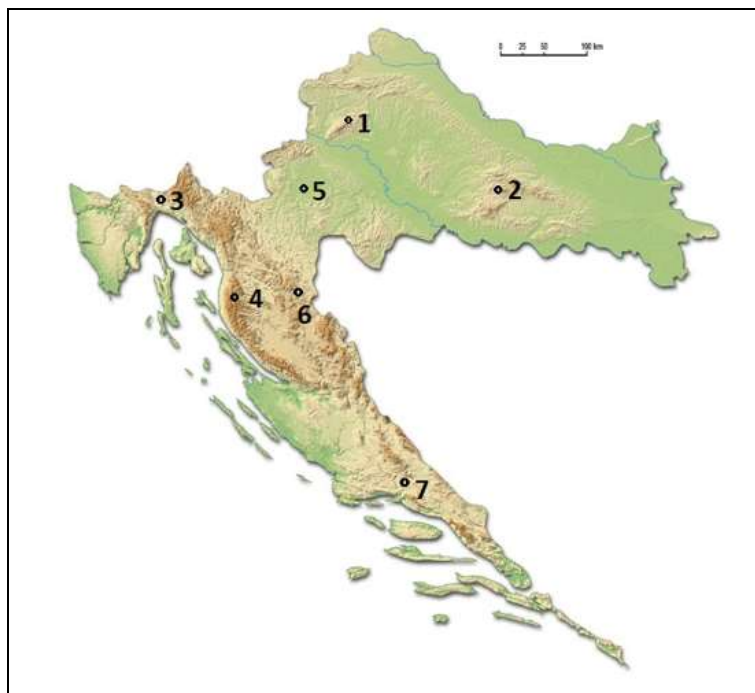
2

10. Sadržaj je na tematskim geografskim kartama predložen _____ znakovima.

Sastavni je dio geografske karte _____ u kojemu je objašnjen sadržaj koji prikazuje pojedina geografska karta.

2

11. Promotri priloženu geografsku kartu na kojoj su označene točke brojevima od 1 do 7 te odredi odnose zadanih točaka.

Točka se 1 u odnosu na smještaj točke 4 na priloženoj karti nalazi na sporednoj strani svijeta koju na hrvatskome jeziku nazivamo _____. Točka se 2 u odnosu na točku 5 na priloženoj karti nalazi na glavnoj strani svijeta koju na hrvatskome jeziku nazivamo _____.

Točka se 4 u odnosu na točku ____ nalazi na jugoistoku. Točka se 6 u odnosu na točku ____ nalazi na sjeverozapadu.

2

12. Doradi legendu jedne topografske karte (u mjerilu 1 : 25 000) tako da dopuniš priloženu tablicu. Na odgovarajuće mjesto ucrtaj odgovarajući topografski znak odnosno upiši značenje ucrtanoga topografskog znaka.

Značenje	Topografski znak
kapela	
	⌵
kamenolom	
	⌴

2

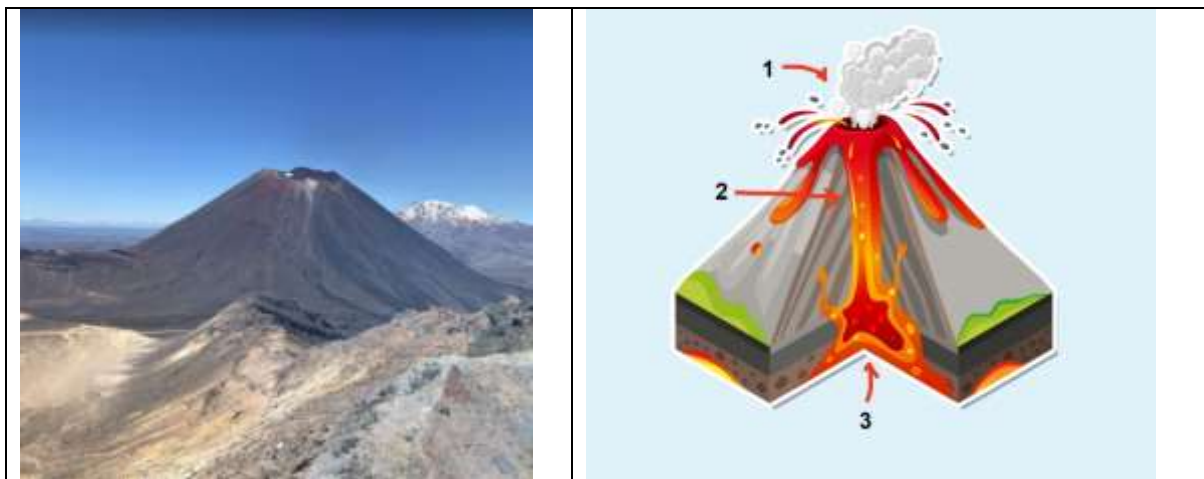
13. Zastupljenost je slane i slatke vode na Zemlji neravnomjerna, _____ % (*upiši postotak*) čini slana voda, a od ukupnoga udjela slatke vode najveći udio uz pohrane u ledenome pokrovu i ledenjacima čini voda u _____.

SLJEDEĆIH PET ZADATAKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENIH CRTEŽA I GEOGRAFSKIH KARATA I UPIŠI ODGOVORE NA ODGOVARAJUĆE CRTE.

3

14. Promotri priloženu fotografiju i crtež.

Koji je naziv reljefnoga oblika nastalog od skrutnute lave, stijena i pepela prikazanoga na priloženoj fotografiji? _____

Kojim je brojem označeno ljevasto udubljenje na priloženome crtežu? _____ Koji je naziv toga udubljenja? _____

Kojim je brojem označen dio na crtežu koji prikazuje prostor u podzemlju u kojemu se skuplja magma? _____ Koji je njegov puni naziv? _____

3

15. Pročitaj priloženi tekst.

Republika Hrvatska graniči s pet država na kopnu, a s četiri države na moru. Neke su od graničnih država članice Europske unije. Dijelovi granica prate tokove rijeka, pružanja planina ili najviše vrhove gora, pa ih nazivamo prirodnim granicama, a neki su dijelovi granica rezultat različitih povijesno-političkih sporazuma.

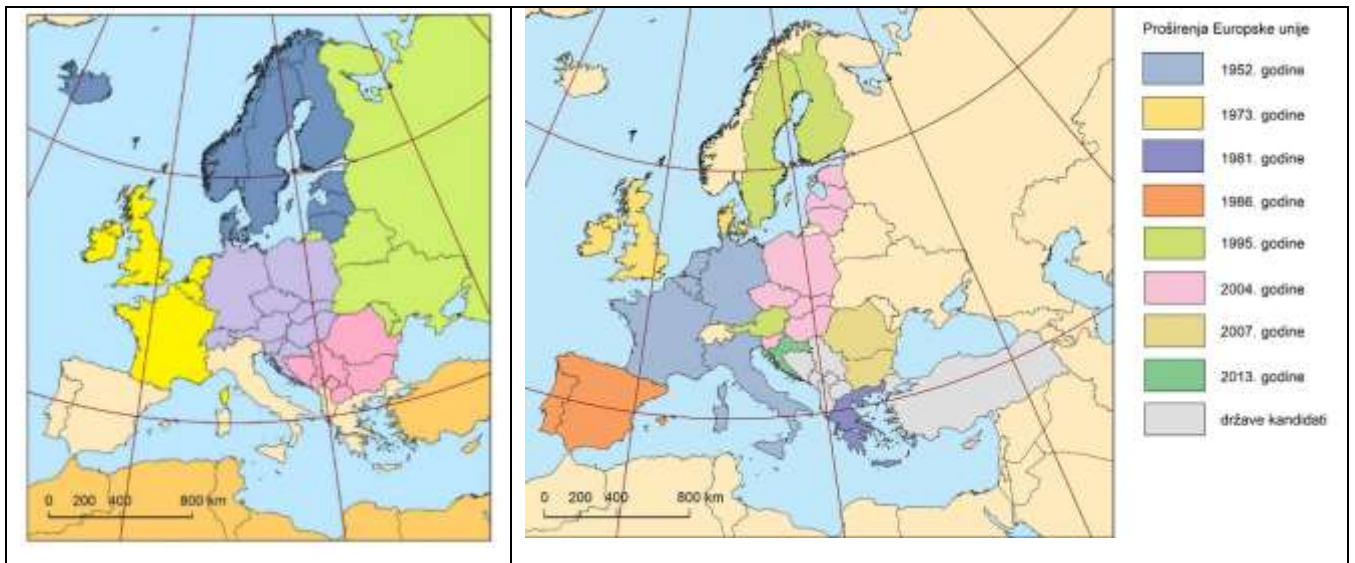
Koje je ime susjedne države, članice Europske unije, s kojom Hrvatska ima najdužu kopnenu granicu? _____

Koje je ime rijeke koja, uz rijeku Savu, čini dio prirode granice između Hrvatske i Bosne i Hercegovine, a njezini su desni pritoci Unac, Krušnica i Sana? _____

Koja su imena dviju Hrvatskoj susjednih država prema kojima oblikovanje kopnenih granica potječe uglavnom iz srednjega vijeka? _____

3

16. Promotri priloženu geografsku kartu europskih regija i geografsku kartu proširenja Europske unije.

Koja europska regija ima najveći broj država članica Europske unije?

_____

Koja europska regija nema ni jednu državu članicu Europske unije?

_____

Kojega se datuma obilježava dan Europske unije? _____

3

17. Pročitaj priloženi tekst.

U kolovozu 1883. godine vulkanska eksplozija raznijela je najveći dio otoka Krakataua (ondašnja površina 33 km², visina 800 m) i opustošila okolicu (od morskoga vala višega od 20 m poginulo je više od 36 000 ljudi na zapadnoj Javi i južnoj Sumatri). U prosincu 1927. godine ponovno je došlo do eksplozije, a iz mora je nekoliko dana poslije nastao novi otok Anak Krakatau (Dijete Krakataua).

Koje je ime kontinenta na kojemu se dogodila ta prirodna katastrofa?

_____

Kako jednom riječju nazivamo sile i procese pod utjecajem kojih se dogodila ta vulkanska aktivnost?

_____ sile i procesi

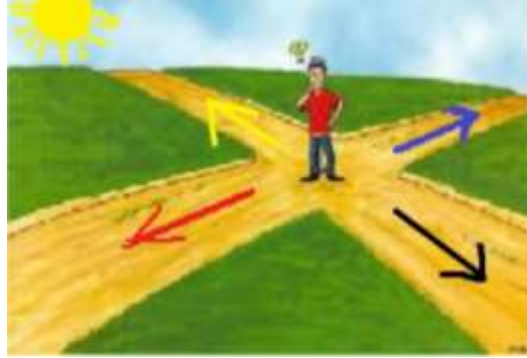
Kako se još jednom riječju naziva opisana provala vulkana?

_____

2

18. Promotri crtež i pročitaj priloženi tekst.

Crtež prikazuje dječaka u Hrvatskoj koji se našao na raskrižju točno u podne. On mora krenuti na zapad. Kojom je bojom označena strelica na putu koju dječak mora slijediti? _____

Kojom je bojom označena strelica na putu koja najtočnije pokazuje položaj Sunca u 7 sati ujutro? _____

U SLJEDEĆA DVA ZADATKA POVEŽI POJMOVE UPISIVANJEM SAMO JEDNOGA SLOVA I JEDNOGA BROJA NA CRTU ISPRED POJMA U LIJEVOME STUPCU. JEDAN SE POJAM IZ SREDNJEGA STUPCA NE MOŽE POVEZATI.

3

19. Poveži rijeku i grad u Hrvatskoj s odgovarajućim reljefnim oblikom.

_____ Jelas-polje	A) Cetina	1) Gospić
_____ Kopački rit	B) Drava	2) Osijek
_____ Ličko polje	C) Lika	3) Slavonski Brod
	D) Sava	

3

20. Promotri priložene fotografije.

1

2

3

Poveži reljefne oblike prikazane na fotografijama s tipom reljefa u kojemu su oblikovani te glavnim uzročnikom njihova oblikovanja.

_____ fotografija 1	A) ledenjački reljef	1) led
_____ fotografija 2	B) obalni reljef	2) more (voda)
_____ fotografija 3	C) pustinjski reljef	3) vjetar
	D) riječni reljef	

U SVAKOME SU OD SLJEDEĆIH DVAJU ZADATAKA U TEKSTU / NA SKICI TRI POGREŠNE RIJEČI/POJMA. PRONAĐI U TEKSTU / NA SKICI POGREŠNE RIJEČI/POJMOVE, ISPIŠI IH U PRVI STUPAC TABLICE, A UZ NJIH U DRUGI STUPAC, U ISTOME REDU, UPIŠI TOČNE RIJEČI/POJMOVE.

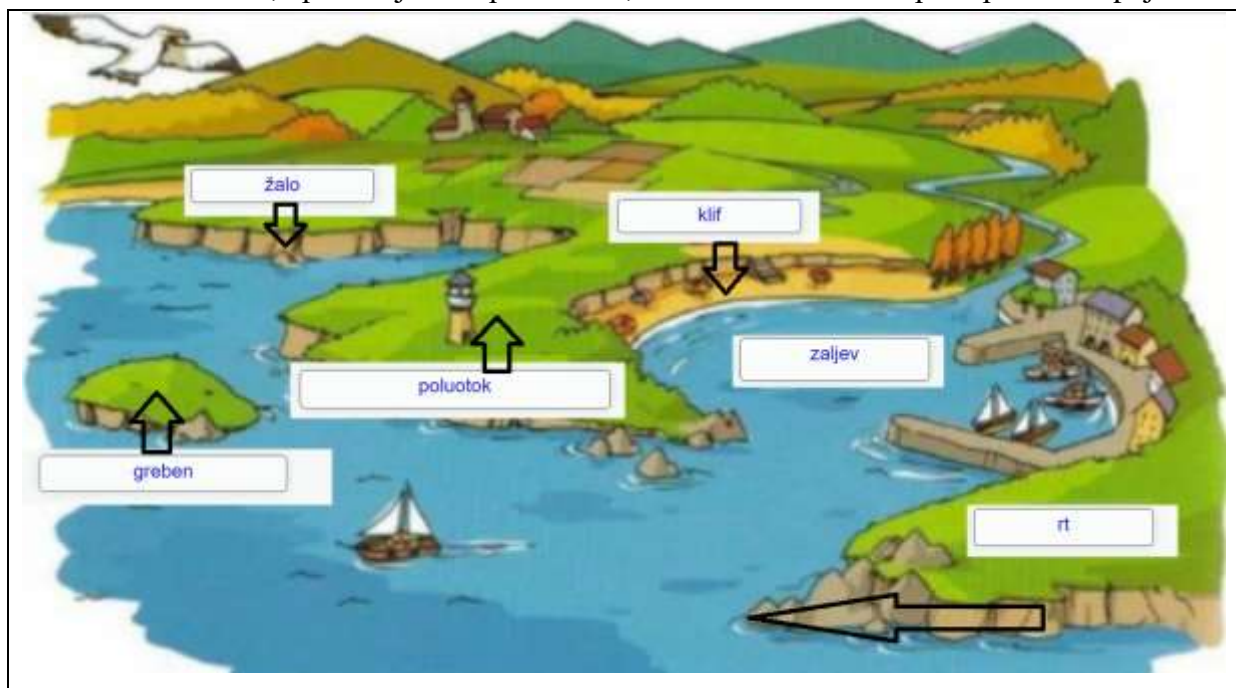
3

21. Pozorno pročitaj tekst o reljefnim obilježjima panonskoga i dinarskoga prostora Hrvatske. Najviši reljefni oblici u Panonskoj Hrvatskoj niži su od 1000 metara, a terase su najniži reljefni oblici koji se nalaze neposredno uz rijeke. Većina planina dinarskoga prostora izdužena je u tzv. dinarskome smjeru, odnosno približno u smjeru sjeveroistok – jugozapad.

NETOČAN POJAM	TOČAN POJAM

3

22. Na priloženoj skici nalaze se tri pogrešno upisana reljefna oblika nastala djelovanjem mora. Pronađi ih na skici, upiši u lijevi stupac tablice, a u isti red u desni stupac upiši točne pojmove.

NETOČAN POJAM	TOČAN POJAM

**SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENOGA TEKSTA I
PODATAKA IZ TABLICE.**

3

23. Pročitaj priloženi tekst i promotri priloženu tablicu.

Anja živi s mamom i tatom. Odlučila je da će ona i njezina obitelj pokušati smanjiti dnevnu potrošnju vode u kućanstvu. Kako bi započela s izazovom, zamolila je oca da tri dana prati potrošnju vode tako da izračunava koliko su vode svaki dan potrošili od ponoći do podneva i od podneva do ponoći. Napravila je tablicu u kojoj je upisala podatke o potrošnji vode u litrama (L).

Dan u tjednu	Potrošnja u L od ponoći (0 h) do podneva (12 h)	Potrošnja u L od podneva (12 h) do ponoći (24 h)
ponedjeljak	45	75
utorak	35	85
srijeda	40	80

Prostor za računanje:

Koliko vode prosječno dnevno troši Anjina obitelj?

_____ litara prosječno dnevno

Koliko je Anjina obitelj potrošila vode po osobi u srijedu?

_____ litara po osobi

Navedi barem dva savjeta Anjinoj obitelji kako smanjiti dnevnu potrošnju vode.
